

2. Glandon D. M. Measuring resilience is not enough; we must apply the research. Researchers and practitioners need a common language to make this happen / Glandon D. M. // Ecology and Society - Jun 2015. Vol. 20, No. 2.
3. Grant L., Kinman, G. Developing Resilience for Social work practice Basingstoke: (2014) Palgrave Macmillan.
4. Grant L., Kinman, G. Exploring Stress Resilience in Trainee Social Workers: The Role of Emotional and Social Competencies / Grant L., Kinman, G. // British Journal of Social Work – 2011. - vol. 41, pp. 261–275.
5. Masten, A. S. Resilience over the Lifespan: Developmental Perspectives on Resistance, Recovery, and Transformation/ Masten, A. S., Wright, M. O. / In J. W. Reich, A. J. Zautra, & J. S. Hall (Eds.) // Handbook of Adult Resilience pp. 213-237– 2010.

Новікова Д.Д., студентка БП-4 кафедри
Школа соціальної роботи, факультету соціальних наук і
соціальних технологій НаУКМА
ddnovikova.gi15@kubg.edu.ua

Науковий керівник: **Савчук О.М.**, к.псих.н., доцент,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
olena.savchuk@ukma.edu.ua

ЧИННИКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЩОДО ДІТЕЙ

Сім'я як основний осередок суспільства виконує найважливіші соціальні функції, відіграє значущу роль у

житті людини, її захисті, забезпеченні соціалізації, формуванні та задоволенні індивідуальних потреб [4]. Будь-який вид домашнього насильства має негативні наслідки для людини. Постраждати від насильства може кожна дитина, незалежно від її статі, віку, культурної або соціальної приналежності [3].

Згідно з Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», домашнє насильство – це «діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають однією сім'єю, але не перебувають у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь» [1].

Чинниками насильницької поведінки щодо дітей є ряд характеристик родини. В першу чергу, йдеться про особливості батьків та соціально-економічний статус. Низький рівень освіти батьків, відсутність гідних прибутків підвищують ризик фізичного та психологічного насильства

щодо дітей. Як правило, жорстокість проявляють молоді, незаможні батьки та ті, хто виховують дітей без партнера. Це пов'язано зі стресами, спричиненими бідністю, безробіттям та соціальною ізоляцією. Діти в таких родинах перебувають у зоні найбільшого ризику, особливо за умови неналежної соціальної підтримки [2].

Іншим фактором є стрес та соціальна ізоляція. Багато особистісних та поведінкових рис батьків, які проявляють жорстокість до дітей, пов'язані з їх слабким функціонуванням у соціумі та низькою спроможністю долати різні стресові ситуації. Батьки, які не контролюють свої пориви, батьки з низькою самооцінкою та самоповагою, з різними психологічними проблемами, а також ті, хто зловживають алкоголем та наркотиками, частіше застосовуватимуть фізичне насильства щодо дітей. Застосування насильства щодо власних дітей, вірогідно, пов'язане із досвідом його переживання у дитинстві [2].

Значущим фактором є також втрата батьків та розлучення з батьками. Сирітство значно підвищує уразливість таких дітей. Їх навмисна стигматизація з боку опікунів, вчителів та родичів завдає психологічної шкоди і сама по собі є однією з форм насильства. Дослідження міжнародної організації «Human Rights Watch», проведене у

Замбії, виявило, що сироти, які були узяті на виховання далекими родичами, часто стають жертвами сексуального насильства з боку дядьків, вітчимів чи двоюрідних братів або сестер [2].

Іншим чинником є присутність домашнього насильства між самими батьками. За оцінками експертів, від 133 до 275 мільйонів дітей щороку стають свідками проявів насильства у стосунках між батьками/ піклувальниками – найчастіше це бійки [2]. Такі сцени жорстокості між членами родини можуть серйозно зашкодити дитині, психологічно та емоційно. Спостереження такого насильства впродовж тривалого часу може вкрай негативно позначитися на добробуті, особистому розвитку та соціальних зв'язках дитини як в дитинстві, так і в дорослому житті. Такі діти можуть страждати від так же поведінкових та психологічних проблем, як і ті, які безпосередньо постраждали від насильства. Діти, які живуть в умовах насильства і жорстокості між батьками/піклувальниками, не тільки самі наражаються на ризик фізичного насильства, але й можуть страждати від психологічних та емоційних травм; без належних втручань вони самі можуть перетворитися на зловмисників або на жертв насильства [2].

Отже, насильство в родині, незважаючи на вид його прояву, є одним з найбільш поширених порушень прав людини. Більшість людей зазнають насильницької поведінки саме в дитячому віці, а також стикаються з нею і надалі у дорослому житті. Основними суспільними стандартами мають бути безпека та рівне ставлення до людей, які зазнають насильства.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»: за станом на 7 січня 2018р./ Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлем. вид-во, 2018. – 43 с.
2. Паулу Сержіу Пінейру. Дослідження Генерального Секретаря Організації Об'єднаних Націй з питань насильства щодо дітей. «Доповідь про насильство щодо дітей у світі» / Пінейру Паулу Сержіу. – К.: «Перфект Стайл». – 69 С.
3. Періг І.М. Насилля над дітьми у сім'ї як соціально-психологічна проблема / І.М.Періг, Н.В. Савчук. – К.: ТНТУ ім. І.Пулюя, 2016. – 2 с.
4. Шиман В.І. Основні фактори та шляхи подолання жорстокого поводження з дітьми / В.І. Шиман – К.: ДНУ ім. О.Гончара, 2013. – 6 с.